

TAT tegevuste detailne kirjeldus perioodil 01.01.2024–31.12.2024

Tegevus 2.1. Vanemlike oskuste arendamine ja vanemluse toetamine ning laste riskikäitumise ennetamine

Lapseootel ja väikelaste vanematele vanemlusprogrammi arendamine

Luuakse toetavad meetmed lapseootel ja lapse saanud peredele ning suurendatakse lapseootel ja väikelaste vanemate teadlikkust vanema rollist lapse arengu toetamisel, tagades seeläbi abivajavate laste parema märkamise ja nende perede toetamise. Ennetustegevust soovitakse pakkuda ämmaemandate koduvisiitide ühe olulise jätkuna, kui kerkib esile vajadus pakkuda vanemlusprogrammi lapseootel ja väikelaste vanematele, kelle puhul on hindamise põhjal leitud, et nad vajavad püsivat nõustamist ja tuge väikelapse eest hoolitsemisel ja lapsevanemaks kasvamisel.

2024. aastal jätkatakse ettevalmistustega sobiva ennetustegevuse testimiseks. Selleks valmib 2024. aasta märtsis sobiva programmi valiku alusanalüüs, mis kaardistab võimalikke ennetusprogramme vanemluse toetamiseks. Alusanalüüsi tegemise ning sobiva ennetustegevuse valiku ja Eesti oludele kohandamise toetamiseks, samuti huvigruppide kaasamiseks jätkab tööd 2023. aastal loodud tööühm. Vajaduse korral tellitakse ekspertarvamusi programmi kohandamiseks sihtrühma vajadusi arvestades.

Programmi testimiseks koostatakse projektiplaan ning vajalike osapooltega tehakse kokkulepped programmi rakendamiseks alates 2025. aastast.

Alustatakse materjalide tõlgete hankimisega. Programmi elluviimiseks koostatakse spetsialistide väljaõppe koolituskava ja täiendkoolituste (sh mentorlus, kovisioonid, supervisioonid) plaan.

Rakendamise testperioodiks disainitakse programmi mõju hindamine ja rakendamise kvaliteedi jälgimise süsteem.

Programmi tutvustamiseks viiakse ellu teavitustegevusi spetsialistidele ning koostatakse pikemaajaline teavitustegevuste plaan aastateks 2024–2027.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: ämmaemandad ja teised spetsialistid ehk tulevased programmi rakendajad, lapseootel ja väikelaste vanemad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Sobiva sekkumise valiku	2023–2024	01.01.2024–30.06.2024

	alusanalüüsi tegemine		
2	Programmi testimise süsteemi ja tööplaani väljatöötamine	2024	01.01.2024–30.06.2024
3	Programmi testimiseks andmete kogumise ja teostatavusuuringu planeerimine	2024	01.01.2024–31.07.2024
4	Materjalide ja mõõtevahendite tõlkimine ja arendamine	2024–2027	01.04.2024–31.12.2024
5	Kohtumiste korraldamine programmi ekspertide jt oluliste spetsialistidega	2024–2027	01.04.2024–31.12.2024
6	Programmi tutvustamiseks teavitustegevuste elluviimine ja pikemaajalise teavitustegevuste plaani koostamine 2024–2027	2024–2027	01.04.2024–31.12.2024
7	Projekti personali komplekteerimine	2023–2027	01.01.2024–31.12.2024

Ämmaemanda koduviisiidid lapse esimesel kuuel elukuul

Norra toetusel ajavahemikus september 2021 kuni august 2023 Lapse Heaolu Arengukeskuse (LaHe) poolt ellu viidud projekti „Ämmaemanda koduviisiidid esimestel eluaastatel“ jätkutegevusena plaanitakse välja selgitada universaalse koduviisiidi mõju laste ja perede heaolule ning teenuse kulutõhusus Eestis. Projekti lõpparuandes välja toodud ettepanekud vajavad olemasolevate ressursside kaardistamist ja mõju-uuringu tegemist, millele tuginedes arendada välja lapse saanud peredele toetav teenus, mis kasutab olemasolevat tööjõuressurssi optimaalselt ja tagab teenuse kättesaadavuse kõikjal Eestis.

Mõju-uuringu tegemiseks plaanitakse luua uuringurühm, kes lähtudes koduviisiitide katseprojekti tulemustest kavandab ja teeb uuringu, kogub tõendusmaterjali ämmaemanda koduviisiidi kasudest ja hindab ressursside kasutamise optimaalsust, võrreldes seda alternatiivsete teenuste või tegevustega. Samuti uuritakse sõelumisvahendite rakendamise võimalusi, mille alusel leida üles pered, kes vajavad tugiteenuseid vanemluse või vaimse tervise probleemide leevendamiseks.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: lapsevanemad ja last ootavad vanemad, ämmaemandad ja teised lastega töötavad spetsialistid (perearstid, pereõed)

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Projekti personali	2024	01.01.2024–30.03.2024

	komplekteerimine		
2	Projekti tööplaani väljatöötamine	2024	01.04.2024–31.06.2024
3	Projekti testimiseks andmete kogumise ja mõju-uuringu planeerimine	2024–2027	01.07.2024–31.12.2024

Tõenduspõhiste sekkumiste väljatöötamine seni vanemlust toetavate teenustega vähem kaetud sihtrühmadele (sh 8–12-aastaste laste vanemad)

Eesmärk on arendada välja ja/või kohandada sekkumine lapsevanematele, kelle peres kasvab 8–12-aastane käitumishäiretega laps, et toetada nende lapsevanemate toimetulekut vanema rollis. Käitumishäirete all peetakse silmas olulist kõrvalekallet tavapärasest käitumisest, mida võiks oodata samaealistelt lastelt samades tingimustes, sealhulgas peetakse silmas nii väljapoole suunatud käitumisraskusi, mis hõlmab muu hulgas agressiivset ja väljakutsuvat käitumist, kui ka sissepoole suunatud käitumisraskusi, mis hõlmab peamiselt rahutust, pelglikkust ja eemaletõmbumist.

2024. aastal kaardistatakse olemasolevad spetsialistide võrgustikud ja võimalikud koostööpartnerid, kes nimetatud sihtrühma kuuluvate laste ja lastevanematega töötavad. Tuginedes saadud infole tehakse Euroopas sarnasele sihtrühmale rakendatavate ja/või väljaarendamisel olevate vanemlusprogrammide analüüs ja valitakse välja Eesti oludele sobiv vanemlusprogramm käitumishäiretega laste vanematele. Vajaduse korral tellitakse eksperdiarvamusi programmi kohandamiseks lähtuvalt sihtrühma vajadustest.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: vanemlusprogrammide grupijuhid, 8–12-aastaste käitumishäiretega (sh ATH diagnoosiga) laste vanemad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Programmide eelanalüüs ja valik	2024	01.01.2024–31.03.2024
2	Kohtumiste korraldamine ekspertide ja spetsialistidega	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

VEPA meetodika arendamine ja rakendamine

VEPA on tõenduspõhine ennetustegevus, mis aitab vähendada laste ja noorte riskikäitumist ning hoida laste vaimset tervist. VEPA rakendamisse on kaasatud nii linna- kui maakoolid kõigist Eesti maakondadest ning nii eesti kui vene õppekeelega koolid.

Õpetajad võtavad osa kolmest VEPA meetodika koolituspäevast või e-kursusest. Terve õppeaasta jooksul toetab algajat VEPA õpetajat VEPA mentor, kes aitab õpetajal kohandada meetodikat vastavalt laste vajadustele, märgata õnnestumisi ja planeerida järgnevaid samme. Mentor teeb külastusi ning nõustab telefoni või e-kanalite kaudu.

VEPA metoodika eestikeelset versiooni arendatakse vastavalt vajadusele (tagasiside ja uuringute põhjal), sealhulgas töötatakse välja, hangitakse, kohandatakse, tõlgitakse ja täiendatakse materjale (sh e-kursuseks), juhendeid ja hindamisinstrumente, vajaduse korral tellitakse eksperdiarvamusi, arendatakse või kohandatakse koolitusi vastavalt olukorrale, suurendatakse koolitajate pädevust (sh koosolekud ja täiendkoolitused). VEPA metoodika koolitajatele ja mentoritele korraldatakse väljaõpe ja täiendkoolitused (sh nõustamised, kosisioonid, supervisioonid), et suurendada koolitajate ja mentorite pädevust ja töö kvaliteeti ning tagada piisav regionaalset aspekti arvestav mentorite hulk.

VEPA metoodikaga liituvate koolide õpetajatele, tugipersonalile ja juhtkonnale korraldatakse koolitusi, et laiendada uutesse haridusasutustesse ning jätkata osalevates haridusasutustes uute õpetajate kaasamisega. Huvi korral on juhtkonna koolitustele oodatud ka kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) esindajad.

Mentorid juhendavad ja nõustavad õpetajaid e-vahendite abil kaugnõustamise teel või haridusasutuses kohapeal.

Hinnatakse tulemusi sekkumiseelse ja -järgse andmekogumisega, tehes tunnivaatlusi, küsimustikke laste käitumise kohta, täidetakse hindamisküsimustikke, analüüsitakse tulemusi jms. Samuti hinnatakse VEPA protsessi, rakendamist ja mõju.

Arendatakse ja täiendatakse VEPA veebilehte. Tegevusi ja uudiseid kajastatakse sotsiaalmeedias.

Korraldatakse VEPA teavitussüritusi e-kanalite kaudu ja võimaluse korral kohtumistena.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: põhikooli I ja II kooliastme õpilased, õpetajad, kooli tugispetsialistid ja juhtkond

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Osalevate haridusasutuste (koolid) väljaselgitamine ja kokkulepete sõlmimine	2023–2027	01.01.2024–30.09.2024
2	Koolitajate ja mentorite kaardistamine ja hankimine, lepingute sõlmimine	2023–2027	01.02.2024–31.10.2024
3	Õpetajate, tugipersonali ja juhtkonna esindajate infotunnid, koolitused jms üle Eesti	2023–2027	01.02.2024–30.11.2024
4	VEPA	2023–2027	01.01.2024–31.12.2024

	arendustegevused (sh e-kursus kommunikatsioon, projektist väljumise strateegia jms)		
--	---	--	--

Lühisekkumiste ja vanemlusprogrammide arendamine

2024. aastal plaanitakse valmistada ette arendusjärgus programmi „Invest in Play“ testimist 2025. aastal Eestis, võttes arvesse teostatavuseks vajalikku sobivust Eesti kultuuriruumi ning soodustavaid ja takistavaid tegureid.

Programmi testimise ettevalmistamiseks kaardistatakse olemasolevad spetsialistide võrgustikud ja koostööpartnerid, kellega koostöös 2025. aastal sekkumisprogrammi testitakse.

Teise tegevusena alustatakse arendustegevusega, mis on suunatud Eesti noortespordis väärkohtlemise aktsepteerimise ja väärkohtlemisest mitteteatamise aluseks olevate psühholoogiliste tegurite vähendamisele vanemahariduse kaudu, luues lastevanemate uskumuste põhjal teaduspõhised sekkumisstrateegiad.

Alustatakse probleemi loogikamudeli kirjeldamise ja vajaduste analüüsiga, mis sisaldab:

- süstemaatilise kirjandusülevaate koostamist isikutevaheliste vägivalda normaliseerivate uskumuste muutmise sekkumiste kohta;
- kvalitatiivse uuringu planeerimist (uuringu protokoll koostamine, intervjuu kava koostamine, eetikakomitee kooskõlastuse taotlemine, andmete kogumise ja andmehaldusplaani koostamine).

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: lapsevanemad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Projektimeeskonna komplekteerimine	2024	01.08.2024–31.12.2024
2	Ettevalmistus programmi testimiseks	2024	01.09.2024–31.12.2024
3	Programmi loogikamudeli kirjeldamine ja vajaduste analüüs	2024–2025	01.09.2024–31.12.2024

Teabe- ja õppematerjalide paketi väljatöötamine

2024. aastal plaanitakse välja töötada teabe- ja õppematerjalid lapsevanematele lapsekasvatuse ja lapse arengu teemadel.

Lisaks alustatakse vastsündinute ja väikelaste vanematele teabe- ja õppematerjalide paketi koostamist. Selleks tehakse alusanalüüs sihtrühmale oluliste teemade, vajalike materjalide,

sobivate infokanalite ja teabe edastamise vormide kohta (sh e-materjalid, e-kanalid). Materjalide sisu väljatöötamisse kaasatakse valdkonna eksperte. Hangitakse koostööpartner materjalide väljatöötamiseks ja kujundamiseks (sh interaktiivsed lahendused e-materjalideks). Vajaduse korral tellitakse eksperdiarvamusi, arendatakse või kohandatakse teistes Euroopa riikides vastsündinute vanematele jagatavaid materjale, tuginedes Eesti lapsevanemate vajadustele. Materjalide levitamise ühe kanalina arendatakse tarkvanem.ee veebiplatvormi.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut

Sihtrühm: vastsündinud laste vanemad, lapsevanemad, kes soovivad esmast infot lapse arengu kohta, spetsialistid, kes töötavad laste ja peredega (sh rasedatega)

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Analüüsi tegemine	2024	01.05.2024–31.08.2024
2	Ekspertühma moodustamine ja kaasamine	2024–2027	01.05.2024–31.12.2024
3	Materjalide sisu koostamine, tõlkimine, kohandamine koostöös ekspertidega,	2024–2027	01.08.2024–31.12.2024
4	Tarkvanem.ee platvormi uuendamine	2024–2027	01.09.2024–31.12.2024

Tegevus 2.2. Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine

Suure abivajadusega laste ja nende perede toetamiseks viiakse 2024. aastal ellu tegevusi, mille eesmärk on arendada olemasolevaid teenuseid ning parandada abi erinevate vajadustega lastele, sealhulgas suure abivajaduse väljakujunemise ennetamiseks.

Lastemaja teenuste arendamine

Seksuaalselt väärkoheldud laste ja kahjuliku seksuaalkäitumisega laste paremaks abistamiseks plaanitakse 2024. aastal arendada Sotsiaalkindlustusameti lastemajas pakutavaid teenuseid, laste abistamiseks vajalikke hindamisvahendeid ja sihtrühmaga tegelevate spetsialistide pädevust. Plaanitakse korraldada vajalikke koolitusi, seminare ja supervisioone lastemaja töötajatele ja võrgustikku kuuluvatele spetsialistidele, et täiendada ja ühtlustada teadmisi ja abistamise meetodeid.

2024. aastal plaanitakse võtta kasutusele kohandatud eestikeelsed hindamisvahendid ja käsiraamatud kahjuliku seksuaalkäitumisega laste ja noorte vajaduste hindamiseks, sekkumiste planeerimiseks ja abi osutamiseks. Hindamisvahendite kasutamiseks plaanitakse koolitada täiendavaid spetsialiste, et tagada optimaalne hulk pädevaid hindajaid igas piirkonnas.

Lastemaja teenuste arendamiseks korrastatakse tööprotsesse, sealhulgas võrgustikukoostöös, ja töötatakse välja lastemaja töötaja kompetentsimudel. 2023. aasta

tegevuskavas planeeritud tegevust ravimeeskondade täiendõpe seksuaalse väärkäitumise ja parafiiliate alal ei õnnestunud kavandatud moel ellu viia, kuid 2024. aastal alustatakse laiemalt kahjuliku seksuaalkäitumisega inimeste (nii alaealiste kui täiskasvanute) nõustamissüsteemi arendamisega. Selle raames korraldatakse seksuaalnõustajate täiendkoolitus, mis annab baasteadmistega spetsialistidele oskused sihtrühmale esmase nõustamise pakkumiseks ja nende teenusevajaduse hindamiseks. Koolitusprogramm kestab 2025. aastani.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: füüsiliselt, seksuaalselt või vaimselt väärkoheldud ja muu traumakogemusega lapsed ning nende laste ja peredega töötavad spetsialistid.

Ennetustegevuste sihtrühm on laiemalt lapsed ja noored, samuti täiskasvanud, kes võivad lapsi väärkohelda.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Kahjuliku seksuaalkäitumisega laste abivajaduse hindamise ja abistamise meetodite arendamine	2023–2027	01.02.2024–31.12.2024
2	Lastemaja teenuste ja võrgustikutöö arendamine	2023–2027	01.02.2024–31.12.2024
3	Kahjuliku seksuaalkäitumisega inimeste nõustamissüsteemi arendamine	2024–2027	01.02.2024–31.12.2024

Perevägivallas kannatanud laste abisüsteemi arendamine

2024. aastal alustatakse ka perevägivallas kannatanud laste abisüsteemi arendamisega. Selleks plaanitakse luua e-õppe materjalid lastega töötavatele spetsialistidele perevägivalla, sealhulgas kaudse ja vaimse vägivalla mõjust lapsele, et toetada laste abivajaduse õigeaegset märkamist ja abini jõudmist.

2024. aastal plaanitakse alustada analüüsi, mis puudutab lapse peresisese väärkohtlemise, sealhulgas vaimse vägivalla ja vanemast võõrandamise, tuvastamise ja selle mõju hindamise praktikat last puudutavas tsiviilkohtumenetluses, mis on esimene samm süsteemsema abi tagamiseks neile lastele. Samuti plaanitakse arendada naiste tugikeskuse teenust, et kindlustada alati asjakohane abi teenust saavate naiste lastele (sh koostöös teiste asutustega).

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: füüsiliselt, seksuaalselt või vaimselt väärkoheldud ja muu traumakogemusega lapsed, hooletusse jäetud lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Perevägivalda kogenud laste abisüsteemi arendamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

Kinnise lasteasutuse teenuse ja mitmedimensioonilise pereteraapia arendamine

Jätkatakse ka kinnise lasteasutuse teenuse (edaspidi KLAT) arendamisega, mis tuuakse tervikuna üle Sotsiaalministeeriumi haldusalasse. Sellest tulenevalt plaanitakse 2024. aastal analüüsida senist KLAT süsteemi ja kulumudelit ning teha teenusedisaini sihtrühma, sealhulgas intellektipuudega laste vajadustele vastava teenuse kujundamiseks.

Lisaks KLAT arendamisele ja spetsialistide koolitamisele jätkatakse 2023. aastal innovatsiooniprojekti alustatud ühtse hindamispraktika juurutamisega, et arendada välja hindamissüsteem, mille abil on võimalik KOV-e toetada ja paremini otsustada, millist riiklikku kompleksteenust peaks laps hakkama saama oma abivajadusest tulenevalt.

2024. aastal plaanitakse hinnata olemasolevate hindamisvahendite kasutamist ja arendusvajadusi ning teha ettevalmistusi teenuse saamise protsessi lihtsustamiseks, sealhulgas andmevahetusega seotud kitsaskohtade lahendamiseks.

2024. aastal plaanitakse pöörata tähelepanu ka teenuse kvaliteedinäitajate hindamisele ja järjepidevale seiramisele, et seeläbi tagada teenuse kvaliteedi terviklikkus.

Mitmedimensiooniline pereteraapia (edaspidi MDFT) on ainus riskikäitumisega lastele ja noortele ning nende peredele mõeldud tõenduspõhine sekkumisprogramm Eestis.

2024. aastal plaanitakse teenuse kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamiseks anda Sotsiaalkindlustusameti terapeutidele ja laiemalt keskmise ja tõsise riskikäitumisega lastega töötavale võrgustikule teadmisi ja oskusi tööks erisihtrühmadega. Samuti plaanitakse viia lõpule MDFT mõju hindamine.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: psüühikahäirega lapsed, tõsise riskikäitumisega ja õigusrikkumisi toime pannud lapsed ning ennast või teisi kahjustava käitumisega lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
--------	---------	--	--

1	KLAT arendamine, spetsialistide koolitamine ning töötajate töönoustamine	2023–2027	01.03.2024–30.12.2024
2	MDFT arendamine	2023–2027	01.03.2024–31.12.2024

Lastekaitsevaldkonna arendamine

2024. aastal plaanitakse arendada teenuseid, mis aitavad toime tulla eriti keeruliste lastekaitsejuhtumitega, ennetada võimalikke raskeid tagajärgi lapsele ning teha sellistest juhtumitest süsteemseid järeldusi. Tegevus on seotud 2024. aastal ettevalmistatava lastekaitseseaduse jt seaduste muutmise seaduse eelnõuga ning pakub praktilist tuge õiguslike muudatuste elluviimisel. Tegevuse raames plaanitakse analüüsida osapoolte, sealhulgas KOV-ide ja Sotsiaalkindlustusameti rolle raskete lastekaitsejuhtumitega toimetulekul. Analüüsi raames plaanitakse pakkuda välja koostöömudel ning toetada selle ellurakendamist nii juhiste kui võrgustikukoolitustega.

Lisaks plaanitakse 2024. aastal välja töötada või kohandatakse spetsiifiline hindamisvahend suitsiidiriski tuvastamiseks lastega töötavatele isikutele ning luua tegevusraamistik lastekaitsetöö raames lapse ja pere abistamiseks.

Lastekaitsevaldkonna kvaliteedi arendamiseks plaanitakse 2024. aastal analüüsida KOV-ide kogemusi lastekaitsetöö kohta tagasiside kogumisel (sh lapsesõbralikul viisil), kaebuste lahendamisel ja järelevalve tegemisel. Analüüsiga soovitakse välja selgitada KOV-ide koolitusvajadus ning analüüsile tuginedes arendatakse KOV-i ametnike teadmisi ja oskusi, et kohaliku tasandi järelevalvesüsteeme ühtlustada ja tugevdada.

Samuti plaanitakse 2024. aastal korraldada koolitusi (sh kaasates väliskoolitajaid), mille eesmärk on arendada Sotsiaalkindlustusameti järelevalveametnike pädevust keerukamate menetluste edukaks läbiviimiseks. Lisaks arendatakse järelevalvemetoodikaid, mis toetaksid järelevalve tegemist keerulistes lastekaitsejuhtumites, millesse on vaja kaasata eksperte.

Selleks, et võimaldada edaspidi teha raske tagajärjega (nt lapse surmaga) lõppenud juhtumeid puudutavaid valdkondadeüleseid analüüse ning teha järeldusi süsteemi kitsaskohtade tuvastamiseks ja ületamiseks, alustatakse 2024. aastal raske tagajärjega lõppenud juhtumite analüüsimudeli loomist ja katsetamist.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: füüsiliselt, seksuaalselt või vaimselt väärkoheldud (sh vanemast võõrandatud) ja muu traumakogemusega lapsed, hooletusse jäetud lapsed, sünniperest eraldatud lapsed, psüühikahäirega lapsed, tõsise riskikäitumisega ja õigusrikkumisi toime pannud lapsed ning ennast või teisi kahjustava käitumisega lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid.

Ennetustegevuste sihtrühm on laiemalt lapsed ja noored, samuti täiskasvanud, kes võivad lapsi väärkohelda.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
--------	---------	---	--

		viia planeeritakse)	
1	Hindamissüsteemi arendamine suure abivajadusega lastele sobivaima teenuse leidmiseks	2023–2027	01.03.2024–31.12.2024
2	Laste väärkohtlemise ennetamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024
3	Suitsiidse käitumisega laste hindamisvahendi väljatöötamine ja lastekaitsetöö raamistiku loomine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024
4	Lastekaitsealase kvaliteedi- ja järelevalvesüsteemi arendamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

Internetiturvalisuse ja laste kaasatuse edendamine

2024. aastal plaanitakse ellu viia tegevusi laste turvalise internetikasutuse edendamiseks ja valdkondadevahelises koostöös väärkohtlemise ennetamiseks. Samuti alustatakse tegevusi laste kaasatuse süsteemseks arendamiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: lapsed ja noored

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Laste turvalise internetikasutuse ja kaasatuse süsteemne arendamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

Euroopa lastegarantii tegevuste elluviimine

Tegevuste elluviimine lähtub Euroopa lastegarantii eesmärkidest ja Eestis vastu võetud tegevuskavast. 2024. aastal jätkatakse lastegarantii tegevuste riigisisest koordineerimist ning esindatakse riiki kohtumistel väljaspool Eestit. Tegevused hõlmavad tegevuskava täitmise jälgimist ja ettevalmistusi tegevuskavas ette nähtud seiresüsteemi rakendamiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: lapsed ja pered ning nende heaks töötavad organisatsioonid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood,	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
--------	---------	--	--

		mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	
1	Lastegarantii tegevuste koordineerimine ja elluviimise toetamine	2024–2027	01.08.2024–31.12.2024

Tegevus 2.3. Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmodeli väljatöötamine

2024. aastal jätkub lastekaitse süsteemi arendamine ja vajalike muudatuste elluviimine, mille ettevalmistamist, kaasamist ja kommunikatsioonitegevusi toetatakse TAT vahenditest.

Lastekaitse juhtumikorralduse mudel

2024. aastal valmib sotsiaal- ja lastekaitse juhtumikorralduse mudelite võrdlev analüüs, mille alusel otsustatakse riikliku juhtumikorralduse mudeli edasise testimise, adapteerimise ja rakendamise üle. Eesmärk on luua valdkondadeüleline lastekaitse juhtumikorralduse mudel, et parandada nii kohaliku kui riikliku tasandi lastekaitsetöö kvaliteeti ja tagada seeläbi abivajavate laste parem märkamine ning laste ja nende perede tulemuslik toetamine.

2024. aastal valmistatakse ette analüüsi põhjal välja valitava juhtumikorraldusmodeli kasutusele võtmine ja Eestile kohandamine. Vajaduse korral sõlmitakse koostöökokkuleppe välispartneriga, kes aitab mudeli katsetamist ellu viia. Lisaks on plaanis välja valitud mudeli materjalid tõlkida, toimetada ja trükkida. Samuti koostatakse mudeli testimiseks spetsialistide väljaõppe koolituskava ja täiendkoolituste plaan (sh supervisioonid, juhendamised jms), luuakse õppimise lihtsustamiseks e-koolitusmaterjalid ning koolitatakse testimises osalevaid spetsialiste ja võrgustikuliikmeid uut mudelit rakendama.

Mudeli testimiseks töötatakse 2024. aasta esimesel poolaastal välja KOV-ide kaasamise ja rahastamise kriteeriumid, koostatakse projektiplaan, planeeritakse elluviimine ning tehakse osapooltega kokkulepped mudeli katsetamiseks 2024. aasta teisel poolaastal. Mudeli tutvustamiseks on plaanitud ellu viia teavitustegevusi sotsiaalvaldkonna ja võrgustiku spetsialistidele.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ning lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid, KOV-i spetsialistid ja juhid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse perioodi, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024– 31.12.2024
1	Lastekaitsetöö juhtumikorraldusmodeli analüüsi raporti valmimine ja sobiva mudeli valimine	2023–2024	01.01.2024–30.06.2024
2	Mudeli testimise süsteemi ja tegevus- ja ajaplaani väljatöötamine	2024	30.05.2024–31.08.2024

3	Materjalide tõlkimine ja kohandamine	2024–2027	01.05.2024–31.12.2024
4	Kohtumiste korraldamine mudeli ekspertidega jt oluliste spetsialistidega	2024–2027	01.05.2024–31.12.2024
5	Mudeli tutvustamiseks teavitustegevuste elluviimine ja pikemaajalise teavitustegevuste plaani koostamine	2024–2027	01.04.2024–31.12.2024
6	Mudeli rakendamisega seotud spetsialistide jt koolituse korraldamine, sh pikemaajalise koolitusplaani koostamine	2024–2027	01.06.2024–31.12.2024
7	Testimises osalevate KOV-ide valimiskriteeriumite ja rahastamise väljaselgitamine ning kokkulepete sõlmimine	2024	01.06.2024–31.12.2024
8	Mudeli testimiseks andmete kogumise ja mõju-uuringu planeerimine	2024	01.07.2024–30.09.2024

Kohalikes omavalitsustes laste- ja perekeskse lastekaitsetöö kvaliteedi ja tulemuslikkuse parandamine

Eesmärk on parandada laste ja perekeskse lastekaitsetöö kvaliteeti ja tulemuslikkust.

KOV peab juhinduma tegevuste arendamisel juhtumikorraldusmudelil „Turvalisuse märgid“ (*Signs of Safety*) (edaspidi *mudel*), mis toetab sihtrühmade juhtumikorraldust algusest lõpuni, hõlmates konkreetseid oskusi ja meetodeid, millega struktureerida lastekaitsetöötaja suhtlust lapse ja perega.

Mudeli rakendamine hõlmab kolme aasta jooksul toimuvaid tegevusi: mudeli põhimõtteid ja protseduure käsitlev juhtide ja töötajate struktureeritud baasväljaõpe, organisatsiooni eripäradest lähtuv jätkuõpe ja nõustamine, organisatsiooni juhtimise ja töökorralduse ühildamine mudeli rakendamiseks, tööriistade kasutuselevõtt ja hindamisraamistiku kasutamine rakendamiskvaliteedi tagamiseks.

Rakendamist ja väljaõpet toetab mudeliga seotud infomaterjale koondav veebileht *Knowledge Bank*, millele tagatakse rakendamises osalevatele KOV-idele juurdepääs.

KOV-ile antakse sihitatud toetust järgmiste kulude katmiseks:

- 1) mudeli rakendamisega seonduvad tööjõukulud või muud mudeli rakendamisega kaasnevad kulud;
- 2) mudeli rakendamist toetavad ja lastekaitsetöö kvaliteeti parandavad täiendavad tegevused (nt lastekaitsetöötajate individuaalse supervisiooni arendamine KOV-is, tiimidepõhise lastekaitsetöö rakendamine jm), mis on kooskõlas riiklike eesmärkidega valdkonna arendamisel.¹

¹ Valdkonna arendamise eesmärgid on välja toodud lastekaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuses laste heaolu suurendamiseks.

Projekti tegevuste elluviimise periood on 36 kuud, kuid see ei või lõppeda hiljem kui 31.12.2027, ja see algab toetuslepingu sõlmimisest või lepingus nimetatud hilisemast ajast, aga kahe kuu jooksul lepingu sõlmimisest.

Mudeli rakendamisega seotud tegevustest saab põhjalikuma ülevaate Sotsiaalministeeriumi veebilehelt (sisu tekib 2024. a sügisel). Mudeli rakendamisel ette nähtud tegevuste elluviimiseks on mudeli haldaja taganud toetuse saajatele koolitajad ja konsultandid, kes korraldavad mudeliga seotud väljaõppe ja jätkukoolitused ning koostöös KOV-isistest meeskondadega, sealhulgas juhtidega koostatakse KOV-i spetsiifikat arvestavad juhendid ning arendatakse lahendusi, mis tagavad kvaliteedi ja mõõdavad mudeli rakendamise tulemuslikkust.

Taotleja saab olla KOV-i üksus, mis on esitanud kinnituskirja selle kohta, et on tutvunud mudeli rakendamise põhimõtetega (Sotsiaalministeeriumi veebileht, veebiseminar või muu viis) ning on valmis katsetama mudeli rakendamist organisatsiooni kõikidel tasanditel, sealhulgas juhtimistasanditel ja tugistruktuurides, mis on seotud lastekaitsetööga, samuti esitab nägemuse, kuidas plaanitakse tagada jätkusuutlikkus peale projekti lõppemist.

Toetatavad tegevused

Kohustuslikuks elemendiks on mudeli rakendamine (p 1), lisaks on võimalik saada toetust täiendavateks tegevusteks (p 2).

1. Mudeli rakendamine

Toetatav tegevus: mudeli „Turvalisuse märgid“ rakendamine

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ning lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid

Abikõlblikud kulud: tööjõukulud ja mudeli rakendamise kulud

Piirmäärad taotluse kohta

Toetuse maksimaalne summa mudeli rakendamise eesmärkide saavutamiseks on 170 983 eurot:

- a) eestvedaja-projektijuhi töötasu vastavalt tegelikele tööjõukuludele, kuid brutotöötasu kõige rohkem 2500 eurot ja tööandja tööjõukulu kokku 3345 eurot töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral. Kui mudeli eestvedaja-projektijuhi ülesanne kaetakse olemasoleva ametikohta raames, on võimalik vahendeid kasutada täiendava struktuuri loodava lastekaitsetöötaja ametikoha kulude finantseerimiseks;
- b) kaudsed kulud kuni 15% eestvedaja-projektijuhi otsestest personalikuludest;
- c) mudeli rakendamisel laste ja peredega kohtumiseks sobivate ruumide sisustamine või sobiva sarnase ruumi rentimise kulud vastavalt tegelikele kuludele, kuid mitte rohkem kui 10 000 eurot ruumide sisustamiseks KOV-i kohta (esimesel aastal, teisel ja kolmandal aastal 0 eurot) või ruumide rendikulu kuni 7500 eurot aastas KOV-i kohta.

2. Mudeli rakendamist toetavad täiendavad tegevused lastekaitsetöö kvaliteedi parandamiseks

Toetatav tegevus: lastekaitsetöö struktuursed muutused KOV-is, mis aitavad kaasa vähemalt ühele alljärgnevast:

- valdkondadevahelise koostöö tõhustamine KOV-is või maakonnas – tegevused võivad hõlmata eri valdkondade (nt haridus, tervishoid, sotsiaaltöö) omavahelist sujuvat koostööd soodustavate koostööformaaside loomist ja hoidmist, mille eesmärk on aidata

kaasa abivajaduse ennetamisele või abivajavatele lastele ja peredele eri valdkondi lõimiva abi pakkumisele;

- lastekaitsetöö ühtset juhtimist ja koordineerimist toetavad organisatoorsed muudatused, mis aitavad kaasa lastekaitsetöö kvaliteedi parandamisele ning jätkusuutlikuma ja säästlikuma süsteemi toimimisele, sealhulgas KOV-ideülese koostöö parandamisele maakonnas. Muu hulgas võivad tegevused hõlmata näiteks tiimidepõhise lastekaitsetöö mudeli² rakendamist (KOV-i piiride üleselt või siseselt, sh linnaosades);
- klienditöö osakaalu suurendamine ja administratiivsete kohustuste vähendamine lastekaitsetöötaja töölaual. See võib hõlmata näiteks tööprotsesside ülevaatamist või ümberkorraldusi teiste KOV-i struktuuriüksuste poolt lastekaitsevaldkonna suuremaks toetamiseks (nt kohtus esindamise, rahvastikutoimingutega seotud ülesanded), et lastekaitsetöötajad saaksid pühendada rohkem aega otseselt laste ja peredega tegelemisele;
- lastekaitsetöö spetsialiseerumise toetamine, et parandada teenuste kvaliteeti ja tõhusust. See võib tähendada näiteks töö ümberkorraldamist, suuremas mahus täienduskoolitusi vms, mis võimaldaks vastavalt konkreetse KOV-i vajadusele luua spetsialiseerumisi näiteks peretööle (sotsiaal-majandusliku olukorra, vanemluse, peresuhete toetamise või lapse perekonnast eraldamise ennetamise eesmärgil), asendushooldusele, kohtuvaidlustele;
- lastekaitsetöötajatele KOV-i või maakonna tasandil koostöös teiste KOV-idega tugisüsteemi loomine, mis võib hõlmata näiteks tugimehhanismide pakkumist lastekaitsetöötajatele, milleks võib olla psühholoogiline tugi, mentorlusprogramm³ või töönoustamine⁴, individuaalne ja grupisupervisioon.

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ning lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid

Abikõlblikud kulud: analüüside või uuringute tegemine, ekspertide palkamine, litsentsitasud, koolituskulud, koostöökohtumised, grupi- või individuaalsed supervisioonid, mentorite või psühholoogide kulud ja muude eesmärgi täitmist toetavate tegevuste kulud

Piirmäär taotluse kohta

Täiendavate tegevuste kulude summa moodustab kuni 25% mudeli rakendamise kogukulust ja see lisandub mudeli rakendamise toetusele.

Taotlusvoorud

Taotlusvooru eelarve nimetatakse taotlusvooru avamise teatistes. Taotlusvooru teatistes võib nimetada voo maksimaalse toetuse summa taotluse kohta tegevuste kaupa.

Taotluste menetlemine ja lepingute sõlmimine

1. Sotsiaalministeerium teavitab taotlemise võimalusest oma veebilehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotlemise algust. Veebilehele lisatakse viide toetuse andmise tingimustele.
2. Taotlemine on avatud kuni vahendite ammendumiseni (hilisem taotlemine vähendab rakendamise aega, vt „Projekti tegevuste elluviimise periood“).

² A Blueprint for Children's Social Care.

³ Näiteks kogenumate kolleegide poolt uute töötajate juhendamine ja neile praktiliste näpunäidete soovitamine vms.

⁴ Grupi- või individuaalsed nõustamissessioonid, kus arutatakse tööalaseid väljakutseid ja enesearengut.

3. KOV esitab toetuse saamiseks Sotsiaalministeeriumile digitaalselt allkirjastatud taotluse e-posti aadressil info@sm.ee märksõnaga „Juhtumikorraldusmudel”. Taotluse kättesaamise kohta saadetakse kinnitus taotluses märgitud e-posti aadressil. Koos taotlusega esitatakse tegevuste eelarve, eelarve seletuskiri ja tõendid tingimuste täitmise kohta.

4. Taotluse menetlemise aeg on 30 tööpäeva taotluse Sotsiaalministeeriumile esitamisest arvates.

5. Sotsiaalministeerium kontrollib, kas toetuse andmise tingimused on täidetud.

6. Toetuse andmise tingimustele vastavaid taotlusi rahastatakse taotluste esitamise ajalises järjestuses järgmistes kategooriates:

1–2 KOV-i elanike arvuga < 50 000;

1–2 KOV-i elanike arvuga < 20 000 (> 50 000);

1–2 KOV-i elanike arvuga > 20 000.

Kui nõuetele vastavate taotluste arv on ühes kategoorias väiksem, võidakse selle võrra rahastada teise kategooria nõuetele vastavat taotlust, lähtudes ajaliselt varem esitatud taotlusest.

7. Toetus määratakse, kui toetuse andmise tingimused on täidetud.

8. Sotsiaalministeerium sõlmib toetuse määramisel KOV-iga toetuse kasutamise lepingu (edaspidi *leping*). Täpsemad abikõlblikkuse, toetuse kasutamise ja väljamaksmise tingimused sätestatakse lepingus.

9. Sotsiaalministeerium edastab lepingu KOV-ile allkirjastamiseks. Kui KOV ei allkirjasta lepingut kümne tööpäeva jooksul selle kättesaamisest arvates, loetakse, et KOV on toetusest loobunud.

Lastekaitseüsteemi arendamine

Lastekaitseüsteemi arendamiseks plaanitakse 2024. aastal korrastada tööprotsesse, sealhulgas alustada spetsialistide kompetentsimudelite väljatöötamist, samuti korraldada koolitusi ja luua tööd toetavad materjalid. Samuti plaanitakse KOV-ide lastekaitsetöö tõhustamiseks alustada juhtide arenguprogrammi ettevalmistamisega.

Abivajavate laste märkamiseks ja tuvastamiseks plaanitakse 2024. aastal välja arendada esmane abivahend lastega töötavatele spetsialistidele ning valmistada ette ja alustada selle rakendamise toetamist.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ning lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid, KOV-i spetsialistid ja juhid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Lastekaitseüsteemi arendustegevused	2024–2027	01.01.2024–31.12.2027
2	Lastekaitsevaldkonna muudatusi toetavate kaasamis- ja kommunikatsioonitegevuste elluviimine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2027

Tegevus 2.4. Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning perepõhise hoolduse arendamine

Asendushooldusteenuse arendamine

2024. aastal jätkatakse asendus- ja perekodudele supervisiooniteenuse pakkumist, kuid laiendatakse ka teenuste võimalusi, et toetada asutuste kvaliteedi mitmekülgset arendamist, sealhulgas spetsiifilisemate vajadustega lastele. Uue sihtrühmana lisatakse turvakodude töötajad, kes töötavad samuti perest eraldatud lastega, kuid ei ole varem teenuseid saanud.

2024. aastal jätkatakse varem valminud asendushoolduse valdkonna kompetentsimudelite kasutuselevõtu juurutamist ning monitooritakse nende kasutuselevõttu. Lisaks korraldatakse asendus- ja perekodude töötajatele harivat ja riigi arendustegevusi toetavat suvekooli.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: asendushooldusteenuse, järelhooldusteenuse ja turvakoduteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2023–31.12.2023
1	Asutusepõhise asendushoolduse arendustegevused	2023–2027	01.01.2023–31.12.2023

Perepõhise asendushoolduse arendamine

2024. aastal plaanitakse alustada perepõhise asendushoolduse soodustamiseks ja hooldusperede paremaks toetamiseks hooldusperedele mõeldud puhkusevõimaluste rahvusvaheliste kogemuste kogumise ja analüüsimisega. Kavandatud tegevus on esimeseks sammuks Eesti hooldusperedele mõeldud ühtse puhkuse süsteemi väljaarendamisel. Peale analüüsi valmimist pakutakse välja ettepanekud uue süsteemi katsetamiseks ning alustatakse katsetamise ettevalmistavate tegevustega. Koostöös tugisotsiaalsüsteemidega korraldatakse hooldusperedele harivat ja toetavat suvekooli.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm asendushooldusel olevad lapsed, asendushooldusteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Perepõhise asendushoolduse teavitustegevused	2023–2027	01.01.2024–30.12.2024

2	Perepõhise asendushoolduse arendustegevused	2023–2027	01.01.2024–31.12.2024
---	---	-----------	-----------------------

Järelhoolduse arendamine

2024. aastal uuendatakse ja täiendatakse järelhooldusele suunduvatele noortele ja KOV-idele mõeldud juhendmaterjale ning täiendatakse ja värskendatakse veebis kättesaadavat infot. Koostöös seotud osapoolte, sealhulgas noortega töötatakse välja hindamisvahend, mis aitab edaspidi paremini hinnata asendushoolduselt elluastuva noore vajadusi ning on aluseks järelhoolduse sisustamisel. Lisaks töövahendite väljatöötamisele katsetatakse töövahendit ning seejärel planeeritakse töövahendi laiemat rakendamist toetavad tegevused, sealhulgas koolitused. Tugigruppide kaudu toetatakse asendushoolduselt lahkuvaid noori ning arendatakse nende kaasamise võimalusi.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm: asendushooldusel olevad lapsed, asendushooldusel kasvanud isikud, asendushooldusteenuse, järelhooldusteenuse ja turvakoduteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil 01.01.2024–31.12.2024
1	Järelhoolduse arendustegevused	2023–2027	01.03.2024–31.12.2024

Tegevus 2.5. Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomine

Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomiseks on plaanis luua toetav ja kasutajasõbralik keskkond, mis aitab lastekaitsetöötajal ja teistel lastega töötavatel spetsialistidel last ja peret tulemuslikumalt toetada. Samuti toetatakse tegevuste raames perelepitusteenuse osutamisel kasutajasõbraliku iseteeninduskeskkonna loomist ja arendamist.

Riikliku perelepitusteenuse IT-lahenduste arendamine

2024. aastal plaanitakse teha IT-arenduse detailne analüüs ning luuakse arendus (kliendi profiil), mis koosneb minimaalselt kliendi üldandmetest, menetluse andmetest, elukoha- ja kontaktandmetest ning muust olulisest infost. Arendatakse teenuseosutaja vaadet, milleks on uus kuva STAR2-s. Uue vaate kaudu näeb teenuseosutaja detailsemat infot teenust saama suunatud isikute ja teenuse osutamise seisu kohta. Lisaks plaanitakse 2024. aastal luua lahendus teenuseosutajate poolt pakutavate teenuste STAR1 ja STAR2 vaheliseks andmevahetuseks.

2024. aastal on plaanis täiendada broneerimissüsteemi IT-lahendust, mille abil on kliendil võimalik broneerida perelepitusteenuse saamise aega, valides sobiva aja talle määratud perelepitaja juurde.

Lisaks on 2024. aastal plaanis täiendada IT-lahendust, mille abil on võimalik edastada rahvastikuregistrile riikliku perelepitusteenuse osutamise käigus sõlmitud vanemluskokkuleppe andmed. Kui perelepituse tulemusena lepivad vanemad kokku ühise hooldusõiguse lõpetamises või muutmises, tuleb vastavad andmed edastada rahvastikuregistrisse, et lapse hooldusõigust puudutav info oleks registris korrektselt kajastatud. Andmete edastamiseks on vaja arendada sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregistrit (edaspidi STAR) ja luua vajalik liidestus rahvastikuregistriga.

2024. aastal on plaanis täiendada STARi iseteeninduse funktsionaalsust, mille abil on võimalik turvalises ehk autenditud keskkonnas pidada riikliku perelepitusteenuse osutamisega seotud kirjavahetust (sh haldusotsuste edastamine). Planeeritud on luua tehniline võimekus andmete edastamiseks STARi ja iseteeninduse vahel.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus

Sihtrühm: lapsed ja pered, Sotsiaalkindlustusamet (laste heaolu ja perelepitusteenuse spetsialistid), KOV-i üksused, lastega töötavad spetsialistid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Viiakse ellu STAR2 arendustegevusi	2023–2024	01.01.2024–29.02.2024
2	Viiakse ellu STARi iseteeninduse arendustegevusi	2023–2024	01.01.2024–29.02.2024

Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomine

Lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomiseks tehakse 2024. aastal STAR2-s lastekaitse juhtumiplaani vaate arendus vastavalt uuele lastekaitsetöö (juhtumikorraldus) mudelile. Lisaks arendatakse teenuseosutaja vaadet ning täiendatakse lasteabi veebilehe funktsionaalsust.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus

Sihtrühm: lapsed ja pered, Sotsiaalkindlustusamet, KOV-id

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Täiendatakse lasteabi veebilehe funktsionaalsust	2024–2027	01.09.2024–31.12.2024
2	Tehakse STAR2-s lastekaitse	2024–2027	01.09.2024–31.12.2024

	juhtumiplaani vaate arendus, luuakse teenuseosutaja ja kliendivaade		
--	---	--	--

Tegevus 2.6. Peresõbraliku tööandja märgise programmi arendamine ja rakendamine

2024. aastal viiakse ellu tegevusi, mille raames arendatakse ja rakendatakse peresõbraliku tööandja märgise programmi. Samuti alustatakse tegevustega, mis võimaldavad jätkata tegevustega peale ESFi rahastusperioodi lõppu.

Peresõbraliku tööandja märgise mudeli rakendamine

Peresõbraliku tööandja märgise mudeli rakendamine jätkub 2023. aastal sõlmitud raamlepingu alusel. Alates 2023. aastast on hankepartneriks Targa Töö Ühing, kelle ülesanne on muu hulgas ka vajalike mentorite koordineerimine ja koolitamine ning mudelis osalevate tööandjatega suhtlemine. Mudeli rakendamise jätkamiseks ja jätkusuutlikkuse tagamiseks alustatakse 2024. aastal peresõbraliku tööandja märgise programmi mõju analüüsi eesmärgiga saada teada, millist mõju on mudeli rakendamine avaldanud programmis osalenud tööandjatele ja nende töötajatele töö- ja pereelu ühitamises. 2024. aastal võetakse programmi vastu 20–25 uut tööandjat.

2024. aastal jätkatakse vajaduse korral ka programmiga varem liitunud organisatsioonidega.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: tööandjad, töötajad, poliitikakujundajad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Peresõbraliku tööandja märgise rakendamine ja arendamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024
2	Peresõbraliku tööandja märgise mõjuanalüüs	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

Teavitustegevuste rakendamine

Teavitustegevuste elluviimiseks hangitakse 2024. aastal kommunikatsioonipartner, kes vastutab kvaliteetse ja asjakohase teavituse eest 2025. aasta lõpuni. Teavitamisel kasutatakse 2016. aastal välja töötatud spetsiaalseid materjale (kujundatud logo, tunnistused, video märgise tutvustamiseks, videod tööandjatest, muu märgise reklaammaterjal), mida hankepartner vajaduse korral uuendab.

Koostöös kommunikatsioonipartneri ja märgise mudeli rakendaja organisatsiooniga jätkatakse tunnustusürituse korraldamisega, mille eesmärk on tunnustada peresõbraliku tööandja märgise mudelit rakendavaid tööandjaid. Üritusele kutsutakse mudelit rakendavad

tööandjad, kellele antakse üle mudeli rakendamist tõendav peresõbraliku tööandja märgise tunnistus.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: tööandjad, töötajad, poliitikakujundajad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	Kommunikatsioonipartneri leidmiseks hanke korraldamine ja teavitustegevuste rakendamine	2024–2027	01.01.2024–31.12.2024

Alategevus 2.7. Kohalikes omavalitsustes pereteenuste loomine ja arendamine

Eesmärk on luua ja arendada ennetus- ja peretöökeskusi ning suurendada KOV-is perede paremaks toimetulekuks pakutavate pereteenuste arvu ja kättesaadavust. Pereteenused on vanemlust ja paarisuhteid toetavad programmid, terviseedendus, tugigrupid või muud teenused, mis toetavad perede toimetulekut. KOV peab juhinduma tegevuste arendamisel Sihtasutuse Lapse Heaolu ja Arengukeskus (edaspidi LaHe) loodud tegevusmudelilt.

Perepesade arendustegevus

LaHe on välja töötanud ja 2022. aastal testinud ennetus- ja peretöökeskuse tegevusmudelit „Perepesa“ (edaspidi *Perepesa*), et pakkuda süsteemset lahendust, kuidas toetada KOV-e lastele ja peredele mõeldud teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamisel ning peredega tehtava ennetustöö tulemuslikkuse suurendamisel.

KOV-ile antakse sihitatud toetust Perepesa tööjõukulude või Perepesa rakendamisel pakutavate pereteenuste kulude katmiseks. Projekti tegevuste elluviimise periood on 24 kuud ning see algab toetuslepingu sõlmimisest või lepingus nimetatud hilisemast ajast, aga nelja kuu jooksul lepingu sõlmimisest.

Taotleja saab olla KOV, mis on täitnud järgmised tingimused:

1. Eelarvelised vahendid Perepesa rahastamiseks on tegevuste toimumise aastat kajastavas eelarves kinnitatud või esitab volikogu sellekohase kinnituskirja.
2. Eelarvestraateegias on kinnitatud vahendid Perepesa tegevusmudeli jätkusuutlikuks rahastamiseks.
3. KOV on saanud konsultatsiooni Perepesa tegevusmudeli rakendamiseks või mobiilse Perepesa teenuse arendamiseks koostöös LaHe-ga ja KOV esitab LaHe kinnituskirja konsultatsiooni toimumise kohta.

Toetatavad tegevused:

1. Perepesa loomine

Toetatav tegevus: Perepesa loomine KOV-is, mille haldusterritooriumil seda seni ei ole

Sihtrühm: pered lapseootusest kuni kooliminekueni

Abikõlblikud kulud: Perepesa tööjõukulud

Tööjõukulu piirmäärad kalendrikuus töötaja kohta:

- 1) ennetus- ja peretöökeskuse juht vastavalt tegelikele tööjõukuludele, kuid mitte rohkem kui brutotöötasu 1900 eurot ja tööandja tööjõukulu kokku 2542 eurot töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral;
- 2) mängutoa juhendaja-koordinaator vastavalt tegelikele tööjõukuludele, kuid mitte rohkem kui brutotöötasu 1424 eurot ja tööandja tööjõukulu kokku 1905,31 töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral.

2. Mobiilne Perepesa teenus

Toetatav tegevus: KOV, kus on Perepesa, soovib pakkuda ja arendada mobiilset Perepesa teenust, mille raames osutatakse pereteenuseid muudes KOV-i piirkondades kui seni.

Sihtrühm: pered lapseootusest kuni kooliminekueni

Abikõlblikud kulud: mobiilse Perepesa pereteenuse osutamisega seotud kulud keskusest väljaspool, sealhulgas tööjõukulud

Taotlusvoorud

Taotlusvooru eelarve tegevuste kaupa nimetatakse taotlusvooru avamise teatistes. Taotlusvooru teatistes võib nimetada voo maksimaalse toetuse summa taotluse kohta tegevuste kaupa.

Taotluste menetlemine ja lepingute sõlmimine

1. Sotsiaalministeerium teavitab taotlemise võimalusest ja eelarvest oma veebilehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotlemise algust. Veebilehele lisatakse viide toetuse andmise tingimustele.
2. Sotsiaalministeerium avalikustab taotluste esitamise tähtaja ja taotlusvooru eelarve oma veebilehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva.
3. KOV esitab toetuse saamiseks Sotsiaalministeeriumile digitaalselt allkirjastatud taotluse e-posti aadressil info@sm.ee märksõnaga „Perepesa”. Taotluse kättesaamise kohta saadetakse kinnitus taotluses märgitud e-posti aadressil. Koos taotlusega esitatakse tegevuste eelarve, eelarve seletuskiri ja tõendid tingimuste täitmise kohta.
4. Taotluse menetlemise aeg on 30 tööpäeva taotluse Sotsiaalministeeriumile esitamisest arvates.
5. Sotsiaalministeerium kontrollib, kas toetuse andmise tingimused on täidetud.
6. Toetus määratakse, kui toetuse andmise tingimused on täidetud.
7. Sotsiaalministeerium sõlmib toetuse määramisel KOV-iga toetuse kasutamise lepingu (edaspidi *leping*). Täpsemad abikõlblikkuse, toetuse kasutamise ja väljamaksmise tingimused sätestatakse lepingus.
8. Sotsiaalministeerium edastab lepingu KOV-ile allkirjastamiseks. Kui KOV ei allkirjasta lepingut kümne tööpäeva jooksul selle kättesaamisest arvates, loetakse, et KOV on toetusest loobunud.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium

Sihtrühm: 0–18-aastaste lastega pered ning laste või peredega töötavad spetsialistid

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1	KOV-i toetatavate tegevuste planeerimine, toetustingimuste kavandamine ja kehtestamine	2024	01.06.2024–30.09.2024
2	Toetuse taotlemise avamine, taotluste menetlemine ja lepingute sõlmimine	2024	01.–31.10.2024